

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв

**СПЕЦІАЛЬНИЙ
МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ
(ГІТАРА)**

Програма
для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I–II рівнів акредитації

Спеціальність
“Народна художня творчість”

Спеціалізація
“Народне інструментальне мистецтво”

Київ – 2008

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв

**СПЕЦІАЛЬНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ
(ГІТАРА)**

Програма
для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I–II рівнів акредитації

Спеціальність
“Народна художня творчість”

Спеціалізація
“Народне інструментальне мистецтво”

Київ – 2008

Видання здійснено на замовлення Державного методичного центру навчальних закладів культури і мистецтв України

СПЕЦІАЛЬНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ (ГІТАРА)

Програма для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I–II рівнів акредитації. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2008. – 28 с.

Укладач	<i>А. В. Лейбіна</i> – викладач ОКЗ “Харківське училище культури”
Рецензенти:	<i>В. І. Доценко</i> – професор Харківського державного університету ім. І. П. Котляревського, заслужений артист України <i>Т. Ф. Ясюк</i> – викладач-методист КВНЗ “Київське обласне училище культури і мистецтв”, заслужений працівник культури України
Редактор	<i>Г. П. Кондрашенко</i>
Відповідальний за випуск	<i>Т. Ф. Стронько</i>

Навчальне видання

Формат 60×84_{1/16}. Папір офсетний. Друк ризографічний.
Ум. друк. арк. 1,63. Наклад 100 прим.

ПП “НОВА КНИГА”, м. Вінниця, вул. Квятека, 20
Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК №2646 від 11.10.2006 р.
Тел. (0432)52-34-80, 52-34-82 Факс 52-34-81
E-mail: info@novaknyha.com.ua

© Державний методичний центр навчальних закладів культури і мистецтв України, 2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна “Спеціальний музичний інструмент” є однією з основних у професійній підготовці студентів за спеціалізацією “Народне інструментальне мистецтво”.

Основною метою дисципліни є підготовка кваліфікованого керівника аматорського творчого колективу.

Гітара, як один із найпопулярніших музичних інструментів, стрімко розвивається в усьому світі: розширюються концертний і педагогічний репертуар, відкриваються нові барви звучання інструмента завдяки використанню нових технічних прийомів.

Стежачи за тенденціями розвитку гітарного мистецтва, викладачеві бажано постійно оновлювати репертуар. До репертуару слід включати твори, які відображають різноманіття гітарної спадщини від Ренесансу до наших часів, музику національних композиторів, обробки народних пісень і танців.

Обов’язковою вимогою сучасного виконавського мистецтва є високий професійний рівень володіння інструментом. Тому робота над удосконаленням технічної майстерності студентів має бути систематизованою, постійною і слугувати засобом розкриття образного змісту творів.

У період навчання студенти набувають певних музично-виконавських навичок та засвоюють теоретичні знання, які стануть основою якісної роботи фахівців культури.

У зв’язку із сучасною парадигмою освіти важливо, щоб уся інформація курсу подавалася у контексті її використання у майбутній професійній діяльності. Тому вкрай необхідним є розвиток самостійного творчого мислення студентів. Цієї мети можна досягти шляхом розвитку музично-естетичного смаку, набуття навичок елементарного аналізу музичних творів, виховання розуміння техніки гри на інструменті як цілісної системи.

Для досягнення необхідного професійного рівня, крім сольного виконавства, студентам потрібно розвивати навички ансамблевої гри та акомпанементу. Невід’ємною складовою розвитку самостійного музичного мислення є відпрацювання навичок вільного читання нот з листа. Для цього у програмі рекомендується послідовно використовувати

репертуар 1–6 класів дитячої музичної школи. Докладно аналізуючи разом із студентом твори з програми курсу “Спеціальний музичний інструмент”, викладач має вимагати аналогічного самостійного аналізу творів для читання з листа.

За час навчання студенти повинні здобути досвід у концертних виступів. Тому, крім виконання програмних вимог, вони мають брати участь у всіх концертних заходах училища.

Корисною для розвитку естетичного смаку студентів та формування свідомого підходу до інтерпретації музичних творів є організація викладачем певної бібліотеки компакт-дисків із записами видатних виконавців.

Бажано, щоб викладач мав підготовлені для студентів матеріали з історії розвитку гітари, інформацію про композиторів і відомих виконавців-гітаристів.

Цю програму розраховано на студентів з рівнем підготовки, який відповідає вимогам 4–6 класів ДМШ або музичної студії. У разі, коли обдарований студент не мав змоги набути таких знань у закладах початкової ланки, на першому етапі навчання слід звернутися до програми по класу гітари для ДМШ (Київ, 2005).

Основною формою навчання є індивідуальні заняття.

РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНИХ ГОДИН З ДИСЦИПЛІНИ “СПЕЦІАЛЬНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ” (ГІТАРА) ЗА НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Курс	Семестр	Кількість годин на тиждень	Кількість тижнів у семестрі	Всього годин за семестр	Самостійна робота (в годинах)	Вид контролю
I	1	2	16	32	14	Диференційований залік
	2	2	22	44	22	Диференційований залік
II	3	3	16	48	16	Диференційований залік
	4	3	22	66	22	Семестровий іспит
III	5	3	16	48	16	Диференційований залік
	6	3	22	66	22	Семестровий іспит
IV	7	3	15	45	15	Диференційований залік
	8	3	16	48	16	Державний іспит
Всього:				397	143	

ЗМІСТ КУРСУ

I курс

I семестр

Завдання семестру:

- відомості про історію гітари, видатних композиторів і виконавців;
- удосконалення посадки і постановки рук;
- специфіка звуковидобування на гітарі;
- володіння прийомами тірандо, апояндо, штрих стакато, техніка переходів із позиції в позицію, зміна тембрів, натуральні флажолети;
- основні аплікатурні принципи гри на гітарі;
- гами *C-dur* (в аплікатурі А. Сеговії), *a-moll* 2 октави, хроматична гама від звуку *mi* в I позиції;
- літерне позначення букв та акордів;
- акорди в I позиції;
- читання нот з листа (1 клас ДМШ).

Вивчити:

- 5–6 вправ за вищезазначеними прийомами;
- 2 етюди на різні види техніки;
- 3–4 різнохарактерні п'єси (одна з яких має належати авторові

рубежу XVIII -XIX сторіч).

Контрольні заходи:

Технічний залік.

Диференційований залік (дві різнохарактерні п'єси).

Вимоги до технічного заліку:

гама *C-dur* (в аплікатурі А. Сеговії) – дуолі, тріолі, квартолі, пунктирний ритм;
хроматична гама від звуку *mi* (в I позиції);
один етюд.

II семестр

Завдання семестру:

- розвиток координації правої та лівої рук;
- гами *F-dur*, *d-moll* в аплікатурі А. Сеговії різними тривалостями,

ритмічними малюнками і штрихами; хроматичні гами від звуків *фа*, *ре*; гама *C-dur* подвійними нотами, арпеджіо в *C-dur*;

- техніка виконання гармонічних фігурацій з різними аплікатурними формулами правої руки;
- удосконалення володіння прийомами баре, разгеадо;
- стандартна аплікатура акордів з використанням прийому баре;
- читання нот з листа (2 клас ДМШ);
- гра в ансамблі з викладачем;
- акомпанемент до пісень з використанням вивчених акордів.

Вивчити:

- 4–5 вправ;
- 2 етюди;
- 1 поліфонічний твір;
- 1 твір великої форми;
- 2 різнохарактерні п'єси;
- 1 ансамбль;
- 1 акомпанемент.

Контрольні заходи:

Технічний залік.

Диференційований залік (поліфонічний твір, твір великої форми, одна п'єса).

Вимоги до технічного заліку:

гами *F-dur*, *d-moll* в аплікатурі А. Сеговії (дуолі-квартолі, пунктирний ритм);
хроматична гама від звуку *фа* (три октави);
C-dur подвійними нотами (терціями, секстами, октавами, децімами);
арпеджіо – *C-dur*;
два етюди на різні види техніки.

II курс

III семестр

Завдання семестру:

- удосконалення техніки виконання подвійних нот;
- гами *G-dur*, *e-moll* в аплікатурі А. Сеговії, подвійні ноти, арпеджіо, хроматичні гами;

- володіння прийомами легато (низхідне, висхідне), вібрато, глісандо;
- прогресивна аплікатура септакордів;
- читання з аркуша (3 клас ДМШ);
- підбір на слух акомпанементу, транспонування;
- гра в ансамблі.

Вивчити:

- 5–6 вправ;
- 2–3 етюди;
- 1 поліфонічний твір;
- 3 різнохарактерні п'єси;
- 1 ансамбль.

Контрольні заходи:

Технічний залік.

Диференційований залік (поліфонічний твір, дві різнохарактерні п'єси).

Вимоги до технічного заліку:

- гами *G-dur*, *e-moll* в аплікатурі А. Сеговії (дуолі-квінтолі, пунктирний ритм);
 хроматичні гами від звуків *соль* (три октави), *мі* (три октави);
G-dur (або *e-moll*) подвійними нотами (терціями, секстами, октавами, децімами);
 арпеджіо – $G, G_7, G_{dim}, E_m, E_7, E_{dim}$.
 два етюди на різні види техніки.

IV семестр

Завдання семестру:

- вдосконалення техніки переходів із позиції в позицію;
- гами *E-dur*, *cis-moll* в аплікатурі А. Сеговії, подвійні ноти, арпеджіо, хроматичні гами;
- володіння прийомами тремоло, піццикато, арпеджіато;
- акорди із надбудовою та альтерацією ступенів;
- обернені форми акордів (мажорні та мінорні акорди та їх обернення);
- читання нот з листа (4 клас ДМШ);
- підбір на слух акомпанементу, транспонування;
- гра в ансамблі.

Вивчити:

- 4–6 вправ;

- 2–3 етюди;
- 1 поліфонічний твір;
- 1 твір великої форми;
- 2 різнохарактерні п'єси;
- 1 ансамбль;
- 1 твір самостійно.

Контрольні заходи:

Технічний залік.

Семестровий іспит (поліфонічний твір, твір великої форми, 1 п'єса).

Вимоги до технічного заліку:

- гами *E-dur*, *cis-moll* в аплікатурі А. Сеговії (дуолі-секстолі, пунктирний ритм);
 хроматичні гами від звуків *мі* (три октави, бажано ковзанням аплікатурою), *до-діз* (дві октави);
E-dur (або *cis-moll*) подвійними нотами (терціями, секстами, октавами, децімами);
 арпеджіо – $E, E_7, E_{dim}, C\#_m, C\#_7, C\#_{dim}$.
 два етюди на різні види техніки.

III курс

V семестр

Завдання семестру:

- удосконалення технічної підготовки;
- гами *A-dur*, *fis-moll* в аплікатурі А. Сеговії, подвійні ноти, арпеджіо, хроматичні гами;
- виконання мелізматики: форшлаги, морденти, групето, трелі;
- обернені форми акордів (домінантсептакорд, напівзменшений септакорд та їх обернення);
- читання нот з листа (5 клас ДМШ);
- підбір на слух акомпанементу, транспонування;
- гра в ансамблі.

Вивчити:

- 4–5 вправ;
- 2–3 етюди;
- 1 поліфонічний твір;

- 1 твір великої форми;
- 2 різнохарактерні п'єси;
- 1 ансамбль;
- 1 твір самостійно.

Контрольні заходи:

Технічний залік.

Диференційований залік – поліфонічний твір, твір великої форми, одна п'єса.

Вимоги до технічного заліку:

гами *A-dur, fis-moll* в аплікатурі А. Сеговії (дуолі-септолі, пунктирний ритм, синкопи);

хроматичні гама від звуків *ля* (три октави), *фа-дієз* (три октави);

A-dur (або *fis-moll*) подвійними нотами (терціями, секстами, октавами, децімами);

арпеджіо—*A, A₇, A_{dim}, F#_m, F#₇, F#_{dim}*.

два етюди на різні види техніки.

VI семестр

Завдання семестру:

- розвиток незалежності пальців;
- гама *H-dur, h-moll* в аплікатурі А. Сеговії, подвійні ноти, арпеджіо, хроматична гама;
- володіння прийомами: штучні та складені флажолети, різновиди разгеадо, гольпе, пульгар, тамбурін, тремоляндю;
- обернені форми акордів (зменшений септакорд і його надбудови);
- ускладнені гармонічні моделі послідовностей акордів;
- читання нот з листа (5 клас ДМШ);
- підбір на слух акомпанементу, транспонування;
- гра в ансамблі.

Вивчити:

- 4–5 вправ;
- 2–3 етюди;
- 1 поліфонічний твір;
- 1 твір великої форми;
- 2 різнохарактерні п'єси;
- 1 ансамбль;

- 1 твір самостійно.

Контрольні заходи:

Технічний залік.

Семестровий іспит (поліфонічний твір, твір великої форми, одна п'єса).

Вимоги до технічного заліку:

гами *H-dur, h-moll* в аплікатурі А. Сеговії (дуолі-септолі, пунктирний ритм, синкопи);

хроматична гама від звуку *сі* (три октави);

H-dur (або *h-moll*) подвійними нотами (терціями, секстами, октавами, децімами);

арпеджіо – *H, h, H₇, H_{dim}*; два етюди на різні види техніки.

IV курс

VII семестр

Завдання семестру:

- удосконалення володіння тембровою та штриховою палітрами гітари;
- мажорні та мінорні гама в аплікатурі А. Сеговії;
- підготовка програми до Державного іспиту;
- читання нот з листа (6 клас ДМШ);
- гра в ансамблі;
- акомпанемент і транспонування.

Вивчити:

- 3–4 вправи;
- 1 етюд;
- 1 поліфонічний твір;
- 1 твір великої форми;
- 1–2 п'єси;
- 1 п'єсу самостійно;
- 1 ансамбль;
- 1 акомпанемент.

Контрольні заходи:

Диференційований залік (виконання напам'ять програми Державного іспиту).

VIII семестр

Завдання семестру:

- розширення знань з історії гітарного мистецтва;
- удосконалення музично-виконавських навичок;
- поглиблена робота над виконавською інтерпретацією творів програми Державного іспиту;
- читання нот з листа (6 клас ДМШ);
- гра в ансамблі.

Вивчити:

- 3–4 вправи;
- один етюд;
- програму Державного іспиту;
- один ансамбль.

Контрольні заходи:

Державний іспит.

Вимоги до Державного іспиту:

Виконати у концертному варіанті:

- 1 поліфонічний твір;
- 1 твір великої форми;
- 1 концертну п'єсу.

Завдання для самостійної роботи студентів:

I курс.

I семестр

1. Написати шкалу динамічних відтінків, вказати, як позначається зміна динаміки.
2. Ознайомитися із змістом статей музичного альманаху “Гитара”. Вып. 1. – М., 1989; Вып. 2. – М., 1990.
3. Прослухати CD-записи з прикладами популярної гітарної класики, джазової музики, фламенко.
4. Читання нот з листа (1 твір на тиждень).

II семестр

1. Зробити таблицю музичних темпів.
2. Ознайомитися з книгою Вайсборда М. “А. Сеговия и гитарное искусство XX века”. – М., 1989.
3. Прослухати записи музичних творів у виконанні А. Сеговії.

4. Продовжити знайомство із CD-записами з прикладами популярної класики, джазу, фламенко.
5. Дібрати баси до запропонованої викладачем одноголосої мелодії.
6. Читання нот з листа (1 твір на тиждень).

II курс

III семестр

1. Зробити словник найбільш поширених музичних термінів.
2. Ознайомитися із роботою Шарнассе Е. “Шестиструнная гитара”. – М., 1991.
3. Ознайомитися із гітарною та лютневою музикою композиторів періодів Ренесансу та Бароко у виконанні провідних музикантів.
4. Зробити гармонічний аналіз класичного етюду (складністю 2–3 клас ДМШ) та записати результат роботи у літерній системі.
5. Дібрати акомпанемент до популярної пісні.
6. Транспонувати (письмово) запропоновану викладачем акордову послідовність у різні тональності.
7. Читання нот з листа (1 твір на тиждень).

IV семестр

1. Ознайомитися із книгою Бернстайна Л. “Концерты для молодежи”. – Л., 1991.
2. Ознайомитися із гітарною музикою композиторів рубіжу XVIII-XIX сторіч у CD- записих відомих виконавців.
3. Проставити аплікатуру у запропонованому викладачем творі (рівень складності 2–3 класи ДМШ).
4. Читання нот з листа (1 твір на тиждень).
5. Імпровізувати на основі простої гармонічної послідовності (наприклад – $E_m-H_7-E_m-E_7-A_m-H_7-E_m$).
6. Вивчити 1 твір самостійно (рівень складності 2–3 класи ДМШ).

III курс

V семестр

1. Ознайомитися із гітарною музикою композиторів рубежу XIX-XX сторіч, з перекладаннями для гітари творів І. Альбеніса, Е. Гранадоса у записих відомих виконавців.
2. Проставити аплікатуру у запропонованому викладачем творі (рівень складності 3–4 класи ДМШ).

3. Читання нот з листа (4–6 творів).
4. Підібрати акомпанемент до пісні та транспонувати його в іншу тональність.
5. Вивчити типову аплікатуру пентатоніки.
6. Вивчити 1 твір самостійно (рівень складності 3–4 класи ДМШ).

VI семестр

1. Ознайомитися із методичною роботою Михайленка М. П. “Методика викладання гри на шестиструнній гітарі”. – К., 2003.
2. Ознайомитися із гітарною музикою композиторів першої половини ХХ сторіччя у CD-записах відомих виконавців.
3. Проставити аплікатуру у запропонованому викладачем творі (рівень складності 4 клас ДМШ).
4. Вивчити аплікатуру блюзової гами.
5. Читання нот з листа (5–7 творів).
6. Транспонування дібраної на слух простої мелодії.
7. Вивчити 1 твір самостійно (рівень складності 4 клас ДМШ).

IV курс

VII семестр

1. Ознайомитися з методичною роботою Асаф'єва Б. “Музыкальная форма как процесс”. – Л., 1963.
2. Ознайомитися із гітарною музикою композиторів другої половини ХХ сторіччя у CD-записах відомих виконавців.
3. Проставити аплікатуру у запропонованому викладачем творі (рівень складності 5 клас ДМШ).
4. Читання нот з листа (4–6 творів).
6. Вивчити 1 твір самостійно (рівень складності 5–6 класи ДМШ).

VIII семестр

1. Ознайомитися із методичною роботою Браудо И. “Артикуляция”. – Л., 1961.
2. Розвиток гітарного мистецтва на Україні.
3. Проставити аплікатуру у запропонованому викладачем творі (рівень складності 6 клас ДМШ).
4. Читання нот з листа (4–5 творів).

ОРІЄНТОВНІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПРОГРАМИ

I курс

1.

Л. С. Вайс. Менует.	[89, с. 119]
М. Каркассі. Рондо.	[34, с. 117]
О. Затинченко. “Острів мрій”.	[26, с. 16]

2.

І. С. Бах. Буре із лютневої сюїти №1. (<i>e-moll</i>)	[7, с. 8]
Варіації на тему української народної пісні “Ой джигуне, джигуне” (обробка А. Бойко).	[8, с. 22]
К. Чеченя. Вальс-блюз.	[67, с. 41]

II курс

1.

І. С. Бах. Прелюдія. (<i>d-moll</i>)	[54, с. 5]
Н. Паганіні. Соната. (<i>C-dur</i>)	[89, с. 128]
Л. Харт, Р. Роджерс. “Блакитний місяць”.	[6, с. 4]

2.

Г. Санз. “Марісапалос”.	[63, с. 4]
П. Іванніков. Варіації на тему пісні С. Климовського “Їхав козак за Дунай”.	[67, с. 24]
Ф. Морено-Торроба.	
Фандангільо із “Кастильської сюїти”.	[31, с. 47]

III курс

1.

М. Дремлюга. Прелюдія і fuga.	[81, с. 62]
Г. Альберт. Соната №1 (<i>e-moll</i>) I частина.	[60, с. 16]
В. Козлов. “Баллада о Елене”.	[18, с. 8]

2.

І. С. Бах. Гавот із віолончельної сюїти №5 (<i>E-dur</i>) (перекладення А. Сеговій)	[81, с. 41 або 78, с. 13]

- А. Бойко. Варіації на тему української народної пісні
 “Сонце низенько”. [67, с. 7]
 С. Абреу. “Тіко-тіко”. [23, с. 36]

IV курс

1.

- М. Понсе. Прелюдія і алеманда із “Сюїти в стилі Вайса”.
(a-moll) [11, с. 2]
 Ф. Сор. Рондо із “Великої сонати”. Твір 22 *(C-dur)*. [77, с. 18]
 П. Гордієнко. Ната-вальс. [19, с. 15]

2.

- І. С. Бах. Прелюдія і fuga із лютневої сюїти №1. *(e-moll)* [7, с. 3]
 У. Мачнева. “Українська фантазія”. [67, с. 29]
 Х. Морель. Bossa in Re. [19, с. 30]

(Цифри в дужках означають порядковий номер у списку рекомендованої літератури та сторінку вказаної збірки)

ОРІЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАРНИЙ СПИСОК

I курс

Поліфонічні твори:

- І. С. Бах. Буре із лютневої сюїти №1 *(e-moll)*. [7, с. 8 або 38, с. 9]
 Г. Ф. Гендель. Арія. [56, с. 18]
 А. Мударра. Гальярда. [5, с. 3]
 Л. С. Вайс. Менует. [89, с. 119]
 А. Лозі. Каприччіо. [5, с. 54]
 Г. Санз. Еспаньоleta. [57, с. 26]

Твори великої форми:

- М. Джуліані. Соната *(G-dur)*. [84, с. 36]
 М. Каркассі. Рондо *(A-dur)*. [34, с. 117]
 Ф. Карулі. Рондо *(A-dur)*. [89, с. 82]
 Й. Кюфнер. Сонатина *(C-dur)*. [69, с. 13]
 Л. Іванова. Сонатина. [29, с. 12]
 А. Бойко. Варіації на тему української народної пісні
 “Ой джигуне, джигуне”. [8, с. 22]

Г'сси:

- М. Джуліані. Дивертисмент ор. 37 № 5. [74, с. 41]
 Н. Паганіні. Менует. [75, с. 79 або 94, с. 22]
 О. Затинченко. “Острів мрій”. [26, с. 16]
 С. Селезньов. Подарунок № 6 (Присвячення гітарі). [62, с. 17]
 О. Виницький. “Курйоз.” [95, с. 8]
 А. Жильберто. “Боса-нова”. [53, с. 29]
 Дж. Леннон, П. Маккартні. “Дівчина”. [45, с. 37]
 Н. Рота. “Поговори зі мною”. [45, с. 24]
 Е. Л. Уербер. “Я не знаю, як його любити”. [72, с. 9]
 К. Чеченя. Вальс-блюз. [67, с. 41]

Етюди:

- Ф. Сор. Етюд ор. 6 № 10 *(C-dur)*. [84, с. 55]
 Ф. Сор. Етюд ор. 35 № 3 *(a-moll)*. [64, с. 5]
 М. Каркассі. Етюд *(a-moll)*. [83, с. 57]
 М. Джуліані. Етюд ор. 100 № 13 *(e-moll)*. [83, с. 71]

Е. Пухоль. Етюд (<i>C-dur</i>).	[61, с. 84]
Р. де Відаль. Етюд (<i>a-moll</i>), (на тему фолії).	[25, с. 10]
Л. Валькер. Етюд (<i>D-dur</i>).	[25, с. 12]
Л. Брауер. Нескладний етюд №1.	[25, с. 16]
Л. Іванова. Етюд № 17 (<i>a-moll</i>).	[27, с. 10]

II курс

Поліфонічні твори:

Г. Санз. “Марісапалос”.	[63, с. 4]
І. С. Бах. Алеманда із лютневої сюїти № 1 (<i>e-moll</i>).	[7, с. 5]
І. С. Бах. Прелюдія (<i>d-moll</i>).	[54, с. 5]
І. С. Бах. Гавот із лютневої сюїти № 3 (<i>a-moll</i>).	[84, с. 23]
Г. Нейзіндлер. Чакона (<i>h-moll</i>).	[73, с. 21]
“Зелені рукави” (Англійська пісня невідомого автора XVI ст, обробка М. Гасбарроні).	[49, с. 49]

Твори великої форми:

Н. Паганіні. Соната (<i>C-dur</i>).	[89, с. 128]
Д. Чімароза. Соната (<i>h-moll</i>).	[49, с. 46]
А. Діабеллі. Соната (<i>F-dur</i>) I частина.	[92, с. 74]
П. Полунін. Фантазія на тему української народної пісні “Щедрик”.	[81, с. 56]
А. Бойко. Варіації на тему української народної пісні “Ой на горі та й женці жнуть”.	[8, с. 30]
П. Іванніков. Варіації на тему С. Климівського “Їхав козак за Дунай”.	[67, с. 24]

П'єси:

“Квіткарниця Мадриду” (Іспанська народна пісня, обробка Ц. Вамбі).	[33, с. 2]
Ф. Тарега. “Розіга” (Полька).	[66, с. 11]
Ф. Морено-Торроба. Фандангільо з “Кастильської сюїти”.	[31, с. 47]
А. Лауро. Венесуельський вальс №2 (із циклу “Шість венесуельських вальсів”).	[42, с. 35]
О. Затинченко. “Пам'ять”.	[26, с. 35]

П. Вебстер, Д. Менгел. “Тінь твоєї посмішки”, обробка Ч. Бьорда.	[54, с. 33]
Л. Харт, Р. Роджерс. “Блакитний місяць”.	[6, с. 4]
О. Виницький. Прелюдія №4.	[14, с. 21]

Етюди:

М. Каркассі. Етюд ор. 60 № 23 (<i>A-dur</i>).	[81, с. 51]
М. Каркассі. Етюд № 14 (<i>D-dur</i>).	[1, с. 94]
Ф. Каруллі. Етюд (<i>A-dur</i>).	[84, с. 54]
Ф. Сор. Етюд ор. 6 № 11 (<i>e-moll</i>).	[64, с. 11]
М. Джуліані. Етюд (<i>C-dur</i>).	[78, с. 49]
М. Джуліані. Етюд (<i>a-moll</i>).	[81, с. 68]
М. Джуліані. Етюд (<i>D-dur</i>).	[1, с. 111]
Д. Сагрерас. Етюд (<i>e-moll</i>).	[84, с. 65]
Л. Брауер. Нескладні етюди №№ 6, 7.	[25, с. 19]

III курс

Поліфонічні твори:

І. С. Бах. Гавот з віолончельної сюїти №5 (<i>E-dur</i>), (перекладення А. Сеговії).	[81, с. 41 або 78, с. 13]
І. С. Бах. Куранта з віолончельної сюїти № 2 (<i>a-moll</i>), (перекладення М. Л. Анідо).	[77, с. 3]
І. С. Бах. Прелюдія з віолончельної сюїти № 1 (<i>D-dur</i>).	[20, с. 3]
Л. С. Вайс. Andantino.	[46, с. 1]
Невідомий автор XVI сторіччя. Каприччіо.	[5, с. 6]
Твори великої форми:	
Г. Альберт. Соната №1 (<i>e-moll</i>) I частина.	[60, с. 16]
Ф. Сор. Рондо (<i>D-dur</i>).	[1, с. 108]
Ф. Сор. Фолія. Варіації на іспанську народну тему.	[38, с. 16]
М. Джуліані. Сонатина (<i>C-dur</i>).	[40, с. 13]
А. Бойко. Варіації на тему української народної пісні “Сонце низенько”.	[67, с. 7]
Українська народна пісня “Серце ми ся розпадає” (обробка А. Бойко).	[8, с. 24]
О. Іванов-Крамський. Варіації на тему російської народної пісні “У ворот, ворот”.	[59, с. 27]

Преси:

- Ф. Таррега. Гавот "Марія". [66, с. 29]
 Е. Вілла-Лобос. Прелюдія №3. [13, с. 8]
 Ф. Морено-Торроба. Торіха (Елегія) із сюїти "Замки Іспанії". [48, с. 25]
 А. Баріос. Перуанський танок. [43, с. 22]
 І. Савіо. "Годинник". [30, с. 100]
 С. Абреу. "Тіко-тіко". [23, с. 36]
 В. Козлов. "Баллада о Елене". [18, с. 8]

Етюди:

- М. Каркассі. Етюд (*A-dur*). [81, с. 85]
 Д. Агуадо. Етюд (*D-dur*). [1, с. 144]
 Ф. Сор. Етюд ор. 29 № 12 (*E-dur*). [64, с. 37]
 Е. Пухоль. Етюд (*Fis-dur*). [61, с. 104]
 Д. Сагрерас. Етюд "Колібрі" (*e-moll*). [25, с. 46]
 А. Мейрантс. Етюд (*e-moll*). [44, с. 85]
 О. Іванов-Крамської. Етюд (*D-dur*). [81, с. 72]
 О. Виницький. Етюд № 3. [17, с. 4]

IV курс**Поліфонічні твори:**

- І. С. Бах. Прелюдія і fuga із лютневої сюїти №1 (*e-moll*). [7, с. 3]
 І. С. Бах. Буре і дубль із скрипкової партити №1 (*h-moll*). [76, с. 35]
 Л. С. Вайс. Фантазія (*e-moll*). [38, с. 6]
 Д. Доуленд. Гальярда (*D-dur*). [5, с. 19]
 М. Понсе. Прелюдія і алеманда із "Сюїти в стилі Вайса" (*a-moll*). [11, с. 2]

Твори великої форми:

- М. Джуліані. Рондо (*D-dur*). [58, с. 7].
 Ф. Сор. Рондо із "Великої сонати" (Твір 22). (*C-dur*). [77, с. 18].
 Ф. Сор. Варіації на тему "Мальбрук в похід зібрався" (*D-dur*). [92, с. 18].
 Г. Альберт. Соната №1 (*e-moll*). II, III частини. [60, с. 19]
 Ф. Морено-Торроба. Сонатіна (*A-dur*). I частина [1, с. 187]

- У. Мачнева. "Українська фантазія". [67, с. 29]
 "Хуторок". (Російська народна пісня. Обробка С. Руднева). [65, с. 10]

Преси:

- Е. Вілла-Лобос. Прелюдія № 4. [13, с. 9]
 Е. Пухоль. Тонаділья. [21, с. 30]
 А. Тансман. Баркарола із циклу "Каватіна". [31, с. 22]
 Л. Брауер. "Характерний танок." [10, с. 14]
 Х. Морель. Bossa in Re. [19, с. 30]
 А. К. Жобім. "How Insensitive". (Аранжування О. Виницького). [39, с. 3]
 П. Гордієнко. "Ната-вальс". [19, с. 15]
 К. Чеченя. "Роксолана". [67, с. 44]

Етюди:

- Ф. Каруллі. Етюд № 4. [88, с. 8]
 Д. Агуадо. Етюд (*A-dur*). [50, с. 24]
 Ф. Сор. Етюд. Ор. 6 № 9. (*E-dur*). [64, с. 9]
 Ф. Сор. Етюд Ор. 29 № 6 (*e-moll*). [64, с. 30]
 Ф. Таррега. Етюд (*E-dur*). [66, с. 13]
 Е. Вілла-Лобос. Етюд №6 (*e-moll*). [13, с. 13]
 Е. Вілла-Лобос. Етюд №8 (*cis-moll*). [13, с. 19]
 О. Виницький. Етюд № 5. [17, с. 8].

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Агафошин П.* Школа игры на шестиструнной гитаре. Издание четвертое, переработанное. – М., 1983, 1987, 1990.
2. *Альбом для юношества / Сост. Иванова-Крамская Н. А.* – Вып. 1. – М., 1985.
3. *Альбом для юношества / Сост. Иванова-Крамская Н. А.* – Вып. 2. – М., 1986.
4. *Альбом для юношества / Сост. Иванова-Крамская Н. А.* – Вып. 3. – М., 1988.
5. *Альбом п'ес для шестиструнної гітари / Упор. Славський В. В.* – Вип. 1. – К.: Музична Україна, 1976.
6. *Альмейда Л.* Класична гітара в джазі. – К.: Музична Україна, 1987.
7. *Бах И. С.* Четыре сюиты, прелюдия и fuga, allegro / Переложение лютневых сюит Я. Ковалевской и Е. Рябоконт. – Л., 1974.
8. *Бойко А.* Нескладні твори для шестиструнної гітари. – К., 2005.
9. *Бойко А.* Твори для шестиструнної гітари. 3-тя та 4-та редакції, доповнені. – К., 2002, 2004.
10. *Брауэр Лео.* Произведения для шестиструнной гитары. – М., 1986.
11. *Вайс Л. С.* Сюита ля минор (Библиотека гитариста) – М., 1991.
12. *Вибрані етюди для шестиструнної гітари / Упор. Славський В. В.* – К.: Музична Україна, 1980, 1993.
13. *Вишля-Лобос Э.* Произведения для шестиструнной гитары. – М., 1984.
14. *Виницкий А.* Блюзы и джазовые прелюдии. – М., 2001.
15. *Виницкий А.* Детский джазовый альбом. Вып. 1. – М., 2001.
16. *Виницкий А.* Детский джазовый альбом. Вып. 2. – М., 2004.
17. *Виницкий А.* Джазовые этюды и упражнения для классической гитары. – М., 2001.
18. *Волишебный мир шести струн.* Избранные произведения для шестиструнной гитары. Тетрадь 1. – М., 2004.
19. *Гитара в концертном зале.* Вып. 1 / Сост. Михайленко Н., Гордиенко П. – К., 2005.

20. *Гитара в концертном зале.* Вып. 2. /Сост. Михайленко Н., Гордиенко П. – К., 2006.
21. *Гитаристу-любителю.* – Вып. 14. – М., 1989.
22. *Гітарна панорама.* Популярні мелодії в обробці А. Павленка. – Вип. 1–3. – К., 2001, 2004.
23. *Джаз у ритмі самби.* Бразильські самби і пьеси в стилі босса-нова для шестиструнної гітари / Упор. Манілов В. – К.: Музична Україна, 1989.
24. *Джазовые пьесы для шестиструнной гитары / Сост. Максименко В. А.* – М., 1995.
25. *Етюди для шестиструнної гітари на різні види техніки.* Вип. 1. / Упор. Славський В. В. – К.: Музична Україна, 1981.
26. *Затинченко О.* Гітара – дітям. – К.: Музична Україна, 2002.
27. *Иванова Л.* Двадцать пять этюдов для шестиструнной гитары. – Санкт-Петербург, 2004.
28. *Иванова Л.* Пьесы для начинающих. Маленькому гитаристу. – Санкт-Петербург, 2000.
29. *Иванова Л.* Юному гитаристу. – Санкт-Петербург, 2004.
30. *Иванов-Крамской А. М.* Школа игры на шестиструнной гитаре. – М., 1986.
31. *Из репертуара А. Сеговии.* Произведения для шестиструнной гитары. Вып. 1. – М., 1982.
32. *Из репертуара А. Сеговии.* Произведения для шестиструнной гитары. – Вып. 2. – М., 1983.
33. *Испанская народная музыка / Обработка для шестиструнной гитары Ц. Вамбы.* – М., 1960.
34. *Каркасси М.* Школа игры на шестиструнной гитаре. – М., 1985.
35. *Кирьянов Н. Г.* Искусство игры на шестиструнной гитаре (в трёх частях). – М., 1991.
36. *Классика джаза / Сост. В. Бровко.* – Санкт-Петербург, 1999, 2002.
37. *Классические этюды для шестиструнной гитары. Часть I./Сост. Гитман А.* – М., 1997.
38. *Концерт в музыкальной школе.* Шестиструнная гитара. Вып. 1./ Сост. Гитман А. – М., 1998.

39. *Концертные* композиции на основе тем А. К. Жобима в аранжировке А. Виницкого для классической гитары. – М., 2006.
40. *Концертные* пьесы для шестиструнной гитары. Вып. 20. – М., 1982.
41. *Концертные* пьесы для шестиструнной гитары. Вып. 34. – М., 1988.
42. *Концертные* пьесы зарубежных композиторов для шестиструнной гитары. – Л., 1983.
43. *Красивое небо*. Классическая гитара в популярной музыке. Альбом 5 / Сост. Ковалевский И. – Санкт-Петербург, 2005.
44. *Ларичев Е.* Самоучитель игры на шестиструнной гитаре. – М., 1991.
45. *Let et be*. Пусть будет. Популярные эстрадные песни в обработке для шестиструнной гитары. – Л., 1990.
46. *Лютневая* музыка. Переложение для гитары. – К., 1997.
47. *Молотков В.* Популярна гітара. – К.: Мелосвіт, 2005.
48. *Морено-Торроба Ф.* Произведения для шестиструнной гитары. / Сост. Ларичев Е. – М., 1981.
49. *Музыка* зарубіжних композиторів для шестиструнної гітари. – Вып. 1. / Упор. Славський В. В. – К.: Музична Україна, 1971.
50. *Музыкальный альманах «Гитара»*. Вып. 1. – М., 1989.
51. *Музыкальный альманах «Гитара»*. Вып. 2. – М., 1990.
52. *Огни большого города*. Популярные зарубежные мелодии в переложении для шестиструнной гитары / Транскр. Зырянова Ю. – М., 2003.
53. *От Ренессанса до наших дней*. Вып.1. /Сост. Пермяков И. Ю. – Л.,1986.
54. *От Ренессанса до наших дней*. Вып.2. /Сост. Пермяков И. Ю. – Л.,1988.
55. *От Ренессанса до наших дней*. Вып.3. /Сост. Пермяков И. Ю. – Л.,1990.
56. *Педагогический репертуар* гитариста для ДМШ. Вып 3. – М., 1968.

57. *Педагогический репертуар* гитариста. Вып. 1. Средние классы ДМШ. /Сост. Гитман А. – М., 2004.
58. *Педагогический репертуар* гитариста. Шестиструнная гитара. Для музыкальных училищ. Вып. 1. / Сост. Иванов-Крамской А. М. – М., 1966.
59. *Популярная* музыка для шестиструнной гитары. Вып. 3. /Сост. Вещицкий П. – М.,1986.
60. *Произведения* для шестиструнной гитары. – Л., 1981.
61. *Пухоль Э.* Школа игры на шестиструнной гитаре. – М., 1986.
62. *Селезньов С.* Подарунки. П'єси для класичної гітари. – Вінниця, 2006.
63. *Сольный концерт* гітариста. Вип. 1. /Упор. Славський В. В. – К.: Музична Україна, 1980.
64. *Сор Ф.* 20 этюдов для шестиструнной гитары. – Л., 1975.
65. *Старинная* и современная музыка для шестиструнной гитары. Вып. 1. – М., 1991.
66. *Таррега Ф.* Избранные произведения для шестиструнной гитары. – М., 1983.
67. *Твори* для гітари українських композиторів – членів Асоціації гітаристів національної всеукраїнської музичної спілки. – К.: Музична Україна, 2007.
68. *Уроки мастерства*. Хрестоматия гитариста. Тетрадь 1. / Сост. Иванова-Крамская Н. А. – М., 2004.
69. *Уроки мастерства*. Хрестоматия гитариста. Тетрадь 2. / Сост. Иванова-Крамская Н. А. – М., 2004.
70. *Уроки мастерства*. Хрестоматия гитариста. Тетрадь 3. / Сост. Иванова-Крамская Н. А. – М., 2005.
71. *Уроки мастерства*. Хрестоматия гитариста. Тетрадь 4. / Сост. Иванова-Крамская Н. А. – М., 2006.
72. *Уэрбер Э. Л.* Популярные мелодии для шестиструнной гитары. – М.,1991.
73. *Хрестоматия* гитариста для средних классов ДМШ. – М., 2003.
74. *Хрестоматия* гитариста для учащихся 3-4 классов ДМШ. / Сост. Иванова-Крамская Н. А. – Ростов-на-Дону, 2007.

75. *Хрестоматия* гитариста. I–III годы обучения / Сост. Вещицкий П. – М., 1965.
76. *Хрестоматия* гитариста. Шестиструнная гитара. I–II курсы музыкального училища. Вып. 1. / Сост. Ларичев Е. – М., 1974.
77. *Хрестоматия* гитариста. Шестиструнная гитара. III–IV курсы музыкального училища. Вып. 1. / Сост. Ларичев Е. – М., 1975.
78. *Хрестоматия* гитариста. Шестиструнная гитара. Педагогический репертуар 4–5 классов ДМШ. / Сост. Ларичев Е. (издание третье, стереотипное). – М., 1990.
79. *Чеченя К.* Блюз, регтайм, рок-н-ролл. – К., 2000.
80. *Шестиструнна* гітара. Другий клас (третє видання). / Упор. Михайленко М. П. – К.: Музична Україна, 1988.
81. *Шестиструнна* гітара. П'ятий клас. / Упор. Михайленко М. П. – К.: Музична Україна, 1982, 1986.
82. *Шестиструнна* гітара. Підготовчий та перший клас. / Упор. Михайленко М. П. – К.: Музична Україна, 2000.
83. *Шестиструнна* гітара. Третій клас (третє видання). / Упор. Михайленко М. – К.: Музична Україна, 1989.
84. *Шестиструнна* гітара. Четвертий клас. / Упор. Михайленко М. П. – К.: Музична Україна, 1988, 1990.
85. *Школа радости.* Пособие по обучению игре на шестиструнной гитаре. 2–3 годы обучения. / Сост. Иванова Л. – Санкт-Петербург, 2004.
86. *Школа радости.* Пособие по обучению игре на шестиструнной гитаре. 4–6 годы обучения. / Сост. Иванова Л. – Санкт-Петербург, 2006.
87. *Bach I. S.* Six suites pour violoncelle. Transcrits pour guitar. 1 e volume: suites 1–2–3. / Transcription de Sadovsky/ - Paris, 1982.
88. *Carulli F.* Six studies. – Budapest, 1980.
89. *Carulli, Carkassi.* Gitarova Skola. - Bratislava, 1985.
90. *Giuliani M.* Harom Rondo Gitarra. – Budapest, 1981.
91. *Klassiker der Gitarre.* Studien – und Vortragsliteratur aus dem XVIII und XIX Jahrhundert. Band 1. – Leipzig, 1978.
92. *Klassiker der Gitarre.* Studien – und Vortragsliteratur aus dem XVIII und XIX Jahrhundert. Band 3. – Leipzig, 1979.
93. *Nejsindler H.* – Budapest, 1980.
94. *Paganini N.* Short pieces for Guitar. – Budapest, 1971.
95. *Vinitzky A.* Gitar jazz suite fo children «Merry-Go – Round». – Imprimus edition (Printet in Belgium), 1996.

МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Агафошин П.* Школа игры на шестиструнной гитаре. – М., 1990.
2. *Асафьев А.* Музыкальная форма как процесс. – Л., 1963.
3. *Бернштейн Л.* Концерты для молодежи. – Л., 1991.
4. *Браудо И.* Артикуляция. – Л., 1961.
5. *Вайсборд М. А.* Сеговия и гитарное искусство XX века. – М., 1989.
6. *Доценко В.* Подолання технічних труднощів у виконавчій практиці гітариста (на прикладі Концерту для гітари з оркестром № 3 Лео Брауера). – К., 2005.
7. *Иванов-Крамської А.* Школа игры на шестиструнной гитаре. – М., 1986.
8. *Кирьянов Н. Г.* Искусство игры на шестиструнной гитаре (в трёх частях). – М., 1991.
9. *Каркасси М.* Школа игры на шестиструнной гитаре. – М., 1986.
10. *Кузнецов. І. С.* Техніка гри на шестиструнній гітарі. – К., 1972.
11. *Ларичев Е. Д.* Самоучитель игры на шестиструнной гитаре. – М., 1984.
12. *Манілов В.* Вчись акомпанувати на шестиструнній гітарі. – К., 2003.
13. *Манілов В., Молотков В.* Техніка джазового акомпанементу на шестиструнній гітарі. – К., 1988.
14. *Молотков В.* Джазова імпровізація на шестиструнній гітарі. – К., 1989.
15. *Молотков В.* Аранжування для гітари. – К., 1997.
16. *Михайленко М. П.* Методика викладання гри на шестиструнній гітарі. – К., 2003.
17. *Пухоль Е.* Школа игры на шестиструнной гитаре. – М., 1986.
18. *Шарнассе Е.* Шестиструнная гитара. – М., 1991.